

מילין יקדין והידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

מִי־הֵתָא

חֵתָא

חֵתָא דְאִתְּיָתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

כפי מעשי האדם כן נוהגים עמו מן השמים

מה צלך אם אתה משחק לו הוא משחק לך, ואם אתה בוכה לו הוא בוכה כנגדך, ואם אתה מראה לו פנים זעומות או מסוברות אף הוא נותן לך כך, אף הקדוש ברוך הוא צלך, כשם שאתה הווה עמו כך הוא הווה עמך. וכל ההנהגה מן השמים תלויה ועומדת כפי התנהגות האדם ופעולותיו בעולם הזה, כי התחתונים נותנים ומעוררים כח בעליונים על דרך שנאמר (תהלים סח לה) 'תנו עוז לאלקים', וכן נרמז בפסוק (דברים לב ג) **הבו גודל לאלקיננו**, שישראל במעשיהם הטובים מפרנסים לאביהם שבשמים, וחלילה להיפך, במעשים שאינם ראויים הרי מחלישים כביכול כח של מעלה, כמו שכתוב (שם פסוק יח) 'צור ילדך תשי' לשון תשישות כח, ומכאן גודל הזהירות במעשינו להוסיף כח למעלה ולעורר כל מיני השפעות טובות כפי מעשינו.

פִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הִבּו גִּדְל לְאֵלֵקֵינוּ (לב ג).

התנהגות ה' יתברך עם האדם תלויה כפי התנהגות עצמו, כמו שכתוב (תהלים קכא ה) 'ה' צלך' ואיתא מהבעל שם טוב ע"ה רמז שה' יתברך מתנהג כמו הצל של האדם, וכמו הצל הנוטה לכל צד שהאדם נוטה, כך כפי הנהגת האדם כך מתנהגים עמו מן השמים. והנה איברי האדם מכוונים כנגד מידות עליונות, וכמו שמובא ב'פתח אליהו' (תקו"ז הקדמה יז). 'חסד דרועא ימינא, גבורה דרועא שמאלא', נמצא שבפעולות האדם לחסד או לגבורה הוא מעורר השפעה כנגדו מן השמים, כפי פעולותיו בעולם הזה כך נוהגים עמו כמו הצל המתנועע לפי פעולות האדם.

וכן כתב **בשל"ה** (תולדות אדם השער הגדול) בשם מדרש והזהיר: 'ה' צלך על יד ימינך', מהו 'ה' צלך', כצלך,

גם כשנסתר הקב"ה מאיתנו עדיין השגחתו עלינו

ולעורר בקרבנו ירושת אבותינו, שידע נאמנה שכל אלו ההסתרות המניעות וצער עול הגלות, הכל למען הטיבנו באחריתנו, כפי שכתב **הבאר מים חיים ע"ה** על הפסוק **אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם**, וכתב, שאף שלפעמים צריך להסתיר עצמו כנאמר **אסתירה פני מהם** אבל כל זאת בשביל שאראה מה אחריתם כי על ידי זה ודאי יהיה להם אחרית טובה כפולה ומכופלת. והענין הוא כמו שאמר **הדברי חיים ע"ה** שתכלית כל הצרות והיסורין הם להסיר בדיל וזוהמת העבירות, ותכלית הגלות הוא להסיר מהם כל סיג ופגם ולזקקם שבעתיים והכל לטובה.

אֶסְתִּירָה פְּנֵי מַהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרֵיתֶם (לב כ).

הבעל שם טוב הקדוש אומר (הובא בתולדות יעקב יוסף לך לך), משל לאב המלמד את בנו ללכת, ומדדה עמו, הולך שני צעדים ומהלך את בנו, כדי שילמד ללכת, כך גם מנהיג אותנו הקב"ה ושומר עלינו, ומבאר כך בפסוק (תהלים מח טו) 'הוא ינהגנו על מות', 'על מות' מלשון עלם - נער צעיר. וכך נאמר בפרשתנו אסתירה פני מהם שלא יראו שאני מביט בהם, אבל בסתר - אראה מה אחריתם אביט בהם ואשגיח שחלילה לא יזקו.

מטרת ההסתר להטיבנו באחריתנו

צריך כל איש מישראל להכניס בקרבנו דברים אלו

שפירש רש"י (להלן כה כא) גבי 'ויעתר לו' ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק (יבמות סד.). לזה אמרה 'ההולך לקראתנו', כיון שראתה דינים וגבורות סברה שהוא לנגדה, ובאמת אדרבה הכל לטובה, ומאתו לא תצא וכו' (איכה ג לח), והכל כדי להסיר בדיל וזוהמת העבירות ולקבל מלכות שמים באמת, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ה.). שלשה דברים באים על ידי יסורים תורה ועולם הבא וארץ ישראל. ולזה אמר לה העבד 'הוא אדוני', היינו שאינו הולך לנגדך ולקראתך, רק כדי לקבל את אדנותו יתברך שמו ויתעלה, ואך מי שאינו צדיק תמים, גם שמאמין שהוא לטובה, נופל בבחינת קטנות, ולזה 'תפול מעל הגמל', היינו שנפלה מגדלות המוחין להאמין שהוא טובות. ולא כן יצחק, ראה בהדינים גם כן חסדים וגבורות נמתקות בשרשם, ומשם באים כל גמולות טובות.

ראה דבריו (חנוכה ד"ה בגמרא מאי): וזה תכלית כל עבודתנו לזכך החומר עד גמירא ולזה נצטרפנו בגליות להסיר בדילנו ולצרף סיגנו ולזה מקרי עקבתא דמשיחא. ובפרשתנו (ד"ה בפסוק) כתב: בפסוק (להלן כד סג-סה) 'וישא עיניו וירא והנה גמלים באים ותשא רבקה וגו' ותפול מעל הגמל וגו' מי האיש' וגו'. ונראה לפרש כי יצחק שהיה בבחינת זכר כן מכונה הצדיק השלם, ולזה גם שבא מהתפלל תפלת מנחה שתיקן כמבואר במדרש רבה (ב"ר ס יד) ומנחה היא גבורות ודינין (זוהר במדבר קכ.). עם כל זה הצדיק השלם רואה שאין רע יורד משמים והכל טובות, וגמלים באים, מלשון גמול, וכמו שדרשו בש"ס (ברכות נו:): הרואה גמל בחלום וכו' והיינו שהצדיק השלם רואה בהגבורות גם כן גמול טוב. אך רבקה היא בבחינת צדיק שעדיין לא נשלם, וכמו

מִילְתָּא דְפְלִיָאָה

אריכות ימים בעולם הזה

הנשמה משתוקקת לשוב לשורשה בעליונים

פִּי לֹא דָבַר רַק הוּא מִפֶּם פִּי הוּא חַיִּיכָם וּבְדָבָר הַזֶּה תֵּאָרִיכוּ יָמִים עַל הָאָדָמָה (לב מז). נשמת ישראל חצובה מתחת כיסא הכבוד, והיא חלק אלוה ממעל (ראשית חכמה שער האהבה פ"ב), והיא מורכבת בגוף הגשמי בעולם הזה, ולרוב רוחניות הנשמה היא מבקשת לשוב בכל זמן לשורשה, כמו שמובא במדרש תהלים (סב ט) שנשמת האדם מבקשת בכל שעה לצאת מגופה ולעלות למעלה, וכיון שרואה את הקב"ה שמלוא כל הארץ כבודו, היא נרתעת לאחוריה ונשארת בגופה. ופירש **האלשיך הקדוש** (ויקרא כו) שדרך כל דבר להשתוקק לשוב למקורו, וכשהנשמה מתבוננת איך שהיא חלק מקדושתו העליונה והיא שוכנת בחומר העכור, הרי היא משתוקקת להיפרד מן הגוף ולהידבק בעליונים, אבל כשהיא נזכרת ביוצרה שעם היותו קדוש מכל קדושה הרי הוא שורה בעולם השפל התחתון, אזי גם הנשמה מתנחמת וחוזרת לשרות בגוף האדם.

אריכות ימים לישראל בארץ ישראל דוקא

והנה מאחר שנשמת היהודי שורשה בעליונים והיא חלק אלוה ממעל, יקשה לנו כיצד יאריך היהודי חיים בארץ, והלא נשמתו תכסוף בכל עת לשוב לשורשה בשמים, ופירש על כך **האלשיך הקדוש** שזהו שרמוז הכתוב **ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה**, שכיון שארץ ישראל היא מקום קדוש אשר שם התגלות כבודו יתברך יותר מבכל העולם, על כן הוא המקום שבו יזכו ישראל לאריכות ימים בעולם הזה, כי בארץ הקודש תזכה הנשמה להידבק בשורשה בעודה בעולם הזה.

בזה יתבארו גם דברי רבי יוחנן (ברכות ח.). שהזקנים המאריכים ימים בבבל זוכים לכך מחמת שהם משכימים ומעריבים לבית הכנסת, כי עיקר הזכות לאריכות ימים זה בארץ ישראל כמו שכתוב (לעיל יא כא) 'למען ירבו ימיכם וגו' על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם'. ולכאורה קשה שהרי מצינו גם זקני אומות העולם שמאריכים ימים בחוץ לארץ, אפילו שבודאי אין להם שום זכות לאריכות ימים. ולפי דברי **האלשיך הקדוש** מובן, שבודאי בדרך הטבע אפשר להאריך ימים בכל מקום, אבל היהודי נשמתו מבקשת בכל זמן לשוב לשמים, ולכן צריך זכות מיוחדת שיאריך ימים בעולם, ובשלמא בארץ ישראל שהיא קדושה נוח לנשמה לשרות בגוף היהודי מחמת קדושת הארץ, אבל בחוץ לארץ אין הנשמה רוצה להתקיים, אם לא בזכות שמשכימים ומעריבים לבית הכנסת, וקדושת בית הכנסת היא הגורמת לנשמה שתהיה לה מנוחה גם בחוץ לארץ.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

בדיבור משה היה כלול סתרי תורה לצדיקים ודברים פשוטים לעם

נה א). יש לפרש בסייעתא דשמיא, על פי מה שכתבתי במקום אחר (ריש פרשת תרומה) ביאור למה נמשלו דברי תורה למים (תענית ז.), ומצינו (שם) דדברי תורה נמשלו גם לשאר משקין כגון יין וחלב. דהנה, יש כמה חלקי תורה, שמעתתא והלכה, כגון אלו נמשלו ליין וחלב. ואגדה מוסר ופסקי דינים נמשלו למים שהכל צריכין לו. וכמו שמים אין לו טעם רק למי שהוא צמא, כך דברי מוסר לא יערב כי אם להמתאוה לכך, ולמי שאין לו חשק, לא יערב לאזנו לשמוע תוכחת מוסר.

והעצה לזה, להלביש מוסריו בדברי אגדה כמנהג הרופא הנותן סמים מרים מעוטפים במחלצות דבש לבל ירגיש מרירות הסם. והיינו דאמר הכתוב 'הוי כל צמא לכו למים' לשמוע דברי מוסר, 'ואשר אין לו כסף' אם אינם כוספים לשמוע מי תורה מוסר ותוכחה, 'לכו שברו' לשון מכר וקנין, למכור להם 'בלא כסף' ותשוקה, 'ובלא מחיר יין וחלב' להלביש אותם באגדה והלכה באופן שיערב לשמוע כמו יין וחלב, שגם אם לא יצמא יומתק לו לשתות יין חלב ודבש, כמאמר הכתוב (שיה"ש ד יא) דבש וחלב תחת לשונך' [וכתב ששמע מאחיו רמז נפלא: בכל יום יהיו בעיניך כחדשי"ם' ראשי תיבות, ח'לב ד'בש ש'מן י'ין מ'ים. ועל פי דבריו ניתן לפרש שבכל יום על האדם לראות באיזה מהאופנים הנ"ל להתחבר לתורה הקדושה, אם ע"י הלכה ואם ע"י אגדה ודרוש].

וממנו ניקח לעניינינו, כי גם הדברים שהם בבחינת שמים יכול האדם להימשך אחריהם ולתת לו טעם בשאר הדברים שכן מבין, ולתועלת גדולה תחשב ההאזנה גם לדברים שבבחינת שמים.

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרְי פִּי (לב א). יש לדקדק, מדוע כתב 'האזינו השמים ואדברה', ולא כתב 'האזינו השמים דברי' כמו שכתב לגבי הארץ 'ותשמע הארץ אמרי פי'.

כתב בקרן לדוד, כי דברי משה רבינו ע"ה היו בשני אופנים. פשוטי העם הבינו הדברים בפשטות. אך תוכם רצוף אהבה, וצפונים וגנוזים בה סתרי תורה שהם דברים הנאמרים בלחשה, ואותם השיגו רק גדולי ישראל ובני העליה שבהם. על כן אמר לשון האזנה, שלא אמרם בפירוש, ועל כך **האזינו** הטו אזנכם לדבריו הנאמרים מפה לאוזן בלחשה, והן הן סתרי תורה, שע"י שנתנו אוזן קשבת לדבר, השיגו הפנימיות שהיתה בתוך דבריו. **ותשמע הארץ** אלו פשוטי העם, ישמעו **אמרי פי**, והן הדברים שאומר בפיו בפירוש לפשוטי העם.

גם כשאינו מבין עושה עליו רושם ונותן בו טעם

בעקבות דבריו יוצא לכאורה שישנם דיבורים התואמים רק לאנשים בעלי מעלה, אם כן מה לכל העם לשמוע כל הדברים וכנאמר בסוף הפרשה הקודמת (לא כח) 'הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ושוטריכם ואדברה באזניהם את הדברים האלה ואעידה בם את השמים ואת הארץ'. אולם יש לנו לדעת כי תועלת גדולה תימצא להאזין גם לדברים שהם בבחינת שמים, ואף למי שאינו מבינם, סוף סוף יביאנו לשמיעת חלק התורה כפי מדרגתו.

וכך מובא בהקדמה לספר הנזכר **קרן לדוד** ממה שכתב בכתב יד קדשו: 'הוי כל צמא לכו למים ואשר אין לו כסף לכו שברו ואכולו, ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב' (ישעיה

בטוחה בהנהגת הבורא, הרי הוא ממשיך על עצמו שכך יהיה באמת. ולכן כשמאמין, יכול למשוך על עצמו גם התעלות ודביקות בה' יתברך, אף בדברים הגבוהים מהשגתו.

חסידים מספרים שכאשר נשבו רוחות מלחמה חזקות קודם מלחמת העולם השניה היה האדמו"ר מגור בעל **האמרי אמת** רגוע ושלו, אמנם נשמעו מפיו ביטויים נוראים, אך כלפי חוץ לא נראתה עננה כלשהי על פניו. ומשכך, הסיקו החסידים כי לא תבוא מלחמה, ואף הם נשארו בשלוותם. לעומתם, חתנו של הרבי שהיה אף אחיינו **הרה"ק רבי יצחק מאיר אלטר הי"ד**, היה אפוף חששות כבדים, והסתובב מפוחד מאוד. שאלוהו, הלא הרבי אינו דואג. ענה להם בהראותו את דברי האוהב ישראל ע"ה שאמונה הוא מלשון המשכה, ולכן נח שלא רצה להמשיך באמונתו את גזירת המבול היה מאמין ואינו מאמין. כי הצדיק כאשר אינו משלים עם הגזירה יכול למונעה. המשיך ואמר, אף הרבי מטעם זה איננו חפץ להאמין במה שעומד לקרות כדי שלא יקדם את פני הגזירה חלילה וחס.

וכבר דרשו דורשי רשומות, 'אמונה' ראשי תיבות 'נ'פתחו ה'שמים ו'אראה מ'ראות א'לקים', שהוא הכתוב ביחזקאל (א א) בעת שזכה להתגלות מעשה מרכבה. ודרשו ברמז זה, שהדבר שמחמתו בא להתגלות עצומה זו, הוא כח האמונה הפשוטה בבורא העולם.

כן הדבר גם בגשמיות, ראשית הכל היא האמונה, כנודע משמם של צדיקים ויש שהביאו זאת משמו של **הבעל שם טוב ע"ה**, אם אדם חפץ שיהיה לו שפע פרנסה וכדומה, הדבר הראשון שנצרך לזה הוא אמונה. שצריך האדם להאמין ולבטוח בה' יתברך כמאמר הכתוב (לעיל ח יח) 'וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל' וכפי שתירגם אונקלוס 'ארי הוא יהיב לך עיצא למקני נכסין', שהכל מידו יתברך, הן 'כח לעשות חיל' כפשוטו, בגשמיות וברוחניות, והן בקניין נכסיו 'ארי יהיב לך עיצא למקני נכסין'.

ההשגות הגדולות ביותר תלויות באמונת האדם

הטעם שיכול האדם לפעול בנפשו אף כאשר מאזין לדברים שהם למעלה מהשגתו בבחינת שמים, כי ענייני התורה דבוקים ומחוברים זה בזה, ומן האחד יבוא לשני, שכן מצינו שההשגות הגדולות ביותר, תלויים בדברים הנראים לכאורה כפשוטים, אך כיון שתלויים כל ענייני עבודת ה' זה בזה, צריך האדם לעמול בדרגתו, וממנה יוכל לבוא לדרגות למעלה בקודש עד אין שיעור. כמו שרואים אנו בדברי **הרה"ק רבי שלמה מלוצק ע"ה** תלמידו של רבי דב בער ממעזריטש ע"ה בספרו **דברות שלמה** (שלח ד"ה וידבר) שכל ההשגות נדרש היסוד של אמונה וביטחון והוא הפתח לכל ההשגות.

וכך הם דבריו ז"ל: ידוע שבכל דבר צריך התעוררות התחתונים והעלאת מיין נוקבין, והעיקר לזה הוא אמונה וביטחון גדול בבורא עולם יתברך שמו, ובדבריו הקדושים דברי אלקים חיים ומלך עולם. כי ע"י האמונה והבטחון הגדול של האדם הוא מקושר ומדובק עם כל מחשבתו וחיותו בתקותו וצפייתו לטובת הבורא ברוך הוא שהאדם מקוה ומצפה לו, וע"י כך נעשית מהרה בלי עיכוב ובלי מניעה. מה שאין כן כשח"ו אין האמונה והבטחון גדול, ומכניס לו ספיקות במחשבתו אם יהיה אם לא יהיה זהו גופא המעכב והמניעה ח"ו. אמנם הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו לפעמים כשרואה איזה הקטנת אמונה, שעל ידי כן יהיה ח"ו מניעה להטובה לקבל כנ"ל, אז הקב"ה מצוה לעשות עוד איזה פעולה או דבר לחזק האמונה והבטחון, שעל ידי זה יכול לבוא אל הטובה בשלימות ובמהירות, ע"כ דבריו.

באמונתו ממשיך על עצמו שיתקיים הדבר

הדברים עולים יפה עם מה שכתב **האוהב ישראל ע"ה** (נח ד"ה ויבוא) בשם רבו **המגיד רבי מיכל מזלאטשוב ע"ה**, אמונה מלשון 'המשכה', כמו שכתוב (אסתר ב ז) 'ויהי אומן את הדסה היא אסתר בת דודו'. שכאשר מחשבת האדם

עצת משה רבינו ע"ה - להיות קרוב לרוחניות ורחוק מגשמי

בבריאת העולם הקדים הקב"ה את הרוחניות

הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי (לב)
 (א). במקרא הראשון שבתורה נאמר (בראשית א
 א) 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ'.
 כשהקב"ה ברא את העולם, תחילה ברא 'את
 השמים' שהם הדברים הרוחניים, ולאחר מכן 'את
 הארץ' אלו הם הדברים הגשמיים כ'ארץ'. ללמדנו
 מהי התכלית שבעבורה בא האדם לעולם, שלכך
 הקדים 'את השמים' שמכך ילמד האדם דעת לסדר
 בריאת עולמו הקטן [שהרי כל אדם בפני עצמו הרי
 הוא עולם קטן כדאיתא בתנחומא (פקודי ג). וכן
 בתיקוני זוהר (תקון ע' קל:): ואברין דבר נש כלהו
 אינון מסודרין על סדרי בראשית, ובגין דא אתקרי
 בר נש עולם קטן. ומאן דאמליך לקודשא בריך הוא
 על כל אבר ואבר כאלו אמליך ליה על כל עלמא.
 ואגרא דבר נש דאמליך ליה על כל אבר ואבר לא
 אתייהב רשו לגלאה דאלין אינון טעמי מצוות דלא
 אתייהבו לגלאה], שאמנם נברא הוא מגשמיות
 ורוחניות, אך כדי לבוא לתכלית בריאתו עליו
 ללמוד מבורא עולם שברא קודם את הרוחניות,
 ואף הוא יקדים ויעשה עיקר אצלו את העניינים
 הרוחניים, ובכך יהיה קיום לעולם הקטן שלו.
 והדרך לכך היא ע"י שיעשה רצון ה' במצוות עשה
 ובמצוות לא תעשה, ויסגל בעצמו מעשים טובים,
 ולימוד התורה. ותחילה לכל רצון ה' יתברך מאיתנו
 היא יראת שמים טהורה, וכמו שכתוב (לעיל י
 יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי
 אם ליראה'. וממנה יכול האדם לבוא עד למעלה
 בקודש בבחינת מוסיף והולך ומעלין בקודש.

משה רבינו מלמד להיות קרוב לענייני שמים

הוא הדבר שאמר משה רבינו ע"ה **האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי**, שכבר עמדו על כך שלשון האזנה מתפרש לעומד קרוב, ולשון

שמיעה מתפרש יותר על העומד מרחוק, ואם כן מדוע השתמש משה רבינו ע"ה בלשון קרוב לגבי השמים ולשון רחוק לגבי הארץ, הרי הסדר הוא בהיפך מזה, שלשמים הרחוקים היה לו לומר לשון שמיעה מאחר ורחוקים השמים ממקום עמדו בארץ, ולארץ הקרובה אליו ביותר שהרי עליה עומד עתה, יאמר לשון האזנה.

ובדברינו יבואר, כי רצה משה לאלפנו מוסר, שבענייני שמים צריך להיות קרוב, להיות מחובר לקדושה וככל שיוסיף להתקרב טוב הוא למאוד, אך לענייני ארץ וגשמיות יש לו לאדם להרגיש עצמו מרחוק שלא יבקש להתקרב לגשמיות רק יעמוד מרחוק ויסתפק במועט לזון גופו לעבודתו של מקום ותו לא, כמאמר הכתוב (משלי יג כה) 'צדיק אוכל לשובע נפשו'.

הקדמת הרוחניות ועשייתה עיקר מושרשת בתוכנו

וכי תאמר דרגה מופלאה היא ממני להקדים בכל ענייני ומעשי את הרוחניות קודם לכל דבר אחר. דע כי דברים הללו ירושה היא לנו מאבותינו, ומכח הצדיקים נוכל אף אנו לבוא לרומם הכל לקירבת ה'. דהנה כתוב מפורש הוא שאמר משה רבינו ע"ה **האזינו השמים והארץ**, ודרשו בספרי (פי' שו) לפי שהיה משה קרוב לשמים לפיכך אמר 'האזינו השמים', ולפי שהיה רחוק מן הארץ אמר 'ותשמע הארץ אמרי פי'. בא ישעיה והזכירם בהיפך על השמים אמר (ישעיה א ב) 'שמעו שמים' שהיה רחוק מן השמים, ו'האזינו ארץ' שהיה קרוב לארץ. כלומר, האזנה היא לעומד מקרוב, ושמיעה היא לעומד מרחוק. שמשה רבינו התעלה לדרגה גבוהה ועצומה עד שהיו השמים קרובים אליו, והוא אשר נאמר עליו (ספרי מטות קנג) שכל הנביאים התנבאו ב'כה אמר ה' והוא התנבא ב'זה הדבר' (הובא ברש"י במדבר ל, ב), שראה באספקלריא

היום', וכתוב למען תחיה, שתהיה קיום התורה ומצוותיה לשם כוונה זו, שיידע האדם שכל חיותו תלויה בקיום התורה, וכוונה זו מעכבת בקיום התורה, וכל בחירתו בקיום המצוות יהיה 'למען' יזכה על ידי כך לחיים האמתיים, כי מבלעדי התורה חיינו אינם חיים.

סיוע מהשמים לבחור בטוב

ולשון הכתוב **ובחרת בחיים** משמע שיש סיוע מן השמים למי שבחר בדרך החיים, ואף שהבחירה חופשית היא ביד כל אדם לטוב ולהיפך, כמו שאמרו חז"ל (ברכות לג:): הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, מכל מקום הקב"ה מסייע בידינו לבחור בטוב בכך שהוא מצוה עלינו לבחור בחיים, ומי שמקשה ערפו ובחר ברע הרי הוא פועל נגד גזירת ה'.

ובכל יום ויום יש בכוח האדם לזכות לחיים רוחניים, כמו שאמר הכתוב 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום', 'היום' היינו שבכל יום ויום אפשר להגיע לדבקות בה', וכן כתוב (ישעיה נח ב) 'ואותי יום יום ידרושון', שבכל יום יש את הכוח לדרוש ולבקש לבוא אל ה' יתברך, וגם הכוח להתקדש נשאר בכל יום ויום כמו שנרמז בפסוק (שמות יט י) 'וקדשתם היום ומחר', וכך יזכה בכל יום לבוא אל ידיעת ה' ולהשיב הדברים אל לבנו, כמו שכתוב (לעיל ד לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים'.

ובתוספת ביאור כתב **בנחמד ונעים להרה"ק מקאטוב ע"ה** (פרקי אבות אות לד) כי באמת עיקר כוונתו יתברך בדיבורו הוא על דרך הודעת העתיד, כדי לסייע בידינו להטות הבחירה לטוב, אמנם כדי שלא לעורר את הסטרא אחרא לקטרג על סיוע ה' יתברך בידנו, לפיכך הוציא דבריו באופן המשתמע גם בלשון צווי, אבל עיקר כוונתו להיות כמסייע לבניו האהובים לבחור בחיים. וזהו שאמר

הכתוב **ובחרת בחיים** בלשון עתיד ולא אמר בלשון ציווי 'בחור בחיים', והכוונה היא עתיד אתה לבחור בחיים, כי לולא זאת לא היתה תקומה חס ושלום לישראל, כי היה קשה מאד להטות הבחירה לטובה, וה' יתברך חשבה לטובה לנו לסייע בידנו.

המאירה. ועלה לשמים 'לחם לא אכל ומים לא שתה' (שמות לד כח), ונעשה כולו רוחני כאמרו 'משה איש האלוקים'. וכוחו ניתן לכל יהודי, כדברי הרמב"ם הידועים (תשובה פ"ה ה"ב), שהרשות נתונה בידי כל יהודי להיות כמשה רבינו [ז"ל: אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים טפשי אומות העולם ורוב גולמי בני ישראל, שהקב"ה גוזר על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע, אין הדבר כן אלא כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו או רשע כירבעם], ויכול כל אחד ואחד להתעלות ולהיעשות רוחני עד למעלה בקודש, שיהיה קרוב לשמים כדוגמתו של משה רבינו ע"ה.

לחג הסוכות:

הטעם שכוונה מעכבת

במצות סוכה

לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ויקרא כג, מג).

כתב הרמב"ם (או"ח סי' ח אות ז) שבג' מצוות נאמר 'למען', ציצית תפילין וסוכה, וקיום המצוות האלו הוא כדי לקיים את הטעם האמור בהם, מצות ציצית היא 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי' (במדבר טו מ), מצות תפילין היא 'למען תהיה תורת ה' בפיק' (שמות יג ט), ומצות סוכה היא 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל' (ויקרא כג מג), וכיון שפירשה התורה שקיום מצוות אלו הוא לתכלית זו, על כן כוונה זו מעכבת במצוות אלו, ומן התורה צריך לכוון בשעת קיום המצוה את הכוונות הנ"ל.

ידע האדם שכל חיותו מכוח קיום התורה

ולפי דבריו אפשר לפרש גם את הפסוק (דברים ל, יט) **ובַּחֲרַתְּ בַּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה**, שיבחר האדם בחיים אמיתיים של התורה כדי שעל ידי יזכה לחיות, כי לולא קיום התורה אין לאדם חיות כלל, כמו שכתוב (לעיל ד ד) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
 © כל הזכויות שמורות
 אין להעתיק או לגשת ללא אישור
 מפורש בכתב ממכון אור לישראלים
 עיצוב ועימוד: שוקי קנר